

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
pol leta 1 „ 60 „
četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopiju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Pravi pa magjarski in nemški Turki.

Divji in tedaj pravi Turki iščejo v svojih smrtnih zadregah povsod prijateljev in podpornikov. Našli so jih pri mohamedanskih prebivalcih Azije in Afrike. Temu se ni čuditi, vsaj jih veže vzajemni mohamedanski srd zoper kristijane. Ali čuditi se moramo, da so močnih prijateljev našli celo med evropskimi krščenci: Angleži, Nemci in Magjari. Zlasti k Magjarom jih vleče posebič še sorodna kri. Mohamedanski Turk pa krščeni Magjar sta namreč po rodu in jeziku — prava brata. Njuni predčetje so nekdanj kot ajdi skupno konjske črede pasli po mongolskih pustinjah v Aziji. Toda Magjari prišedši l. 895. na Ogersko so pod kraljem sv. Stefanom prejeli sv. krst, krščansko omiko in so se za te svetinje hrabro borili zoper turške navale; le včasih jih je zmotila stara turška kri, da so s Turkom potegnoli zoper kristijane. Vendar tako očitno neumno in nesramno tega nikoli niso delali, kakor ravno sedanj čas — to pa iz sovraštva do Slavjanov!

Lani so skušali na vse kriplje vstajo bosenskih in hercegovinskih Slavjanov zoper zverinskega Turka zadušiti, letos meseca junija vojsko Srbov in Črnogorcev zabraniti, sedaj pa pomagajo Turkom kristijane klati — veliko stotin Magjarov je že palo na srbskem bojišču, — zastonj, čeravno divja 240.000 Turkov zoper Srbe in 50.000 zoper Črnogorce.

Brezuspešno vojskovanje Turkov je Magjare že silno iznemirilo, toda popolnem ogenj v strehi je sedaj, ko so zvedeli, da bo kmalu tudi Rumunija, Gracija in mogočna Rusija napovedala boj Turkom in da bo celo Avstrija v zvezi z Rusi šla nad turške divjake in jim vzela — sosedno Bosnijo in Hercegovino ter ti lepi deželi pridjala Hrvatski in Dalmaciji. Takega pomnoženja naših avstrijskih Slavjanov se pa Magjar neizmerno boji in ž njim drži v tej reči tudi ustavoverski in lazi-liberalni Nemec, češ da potem nebi zamogel več Slavjanov tako krotiti kakor do sedaj. Zato sta Magjar in Nemec sklenola bodočo zvezo Avstrije

z Rusijo na vsak način zabraniti ali vsaj motiti. Ali, hvala Bogu, za sedaj jima je spodletelo, obema na večno sramoto. Magjari so podšuntali svoje dijake v Budapeštu. Ti so 21. okt. začeli po mestu razsajati; hotli so turškemu konzulu bakljado napraviti, ruskemu pa mačkinjo muziko. Ob enem so poslali dunajskim, nemškim dijakom pismo, v katerem jih na pomoč kličejo sebi in Turkom proti strašnim Rusom. Pravijo: sošolci! naša vzajemna očetnjava je v veliki nevarnosti! Najsvetejše blagor človeštva, omike in „kulture“ preti zamoriti kuga moškonska (ruska). Naši bratje, Turki, bjejejo smrtni boj zoper nas vseh sovražnika — Rusa. Mi mladenči, dijaki, smo v prvi vrsti poklicani, javno izreči svoje sočutje v besedi in djanju za brate Turke, ki se hrabro borijo za evropsko omiko. Bratje pomagajte nam pobirati za ranjene Turke.“ Tako so magjarski dijaki pisali dunajskim. Ti pa so magjarsko prošnjo zavrgli. Prav so imeli. Kajti ovo pismo je sramota za kristijane, ki imajo vedeti, da Turk ne brani evropske, krščanske omike, ampak da je njeni največji sovražnik bil in ostane, dokler se bo gibati mogel. Ovo pismo je znamenje, kako močno da je Magjarom srd na Slavjane in strah pred Rusi že, in skoro popolnem možgane zmešal. Sicer bi vendar pomislili, da po svojem turkoljubju neizmerno žaliyo avstrijske slavjanske jim sodržavljane in da nevarno in brez potrebe dražijo mogočne Ruse. To je menda celó magjarski minister Tisza slutil, ker sicer bakljade ni hotel prepovedati pa tudi pohvaliti ne, ampak je le odsvetoval, kar je očitno znamenje, da se je nekde zamere bal. Naposled je še turški konzul sam odpovedal in tako je vsa ova neumna magjarska rabuka v mlako pala — vendar ostane v zgodovini zapisana kot grda sramota za vse krščene Magjare in znak njihovega srda na nas Slavjane. Videti je, da Avstrija ne bo zarad gnjile Turčije začela vojske zoper Ruse.

Tudi nemškim Turkom na Dunaju se ni boljše godilo; 115 turkoljubnih poslancev je stavilo do ministrov pismo prašanje; ali namislijo ti, naj

velja kaj velja, Avstriji ohraniti mir in zlasti ne zasedi kake turške dežele, t. j. „mi ustavoverski Nemci se bojimo vojske z Rusi, pa tudi od turške zapuščine, ako Turčija res razpade, nečemo nič imeti, ker so sosedne nam turške dežele — slavjanske; Slavjanov pa imamo že prek zadosti, tako, da jih že komaj krotimo . . .“ Brez dvombe so pričakovali, da jim bodo ministri pritrdili. Ali močno so se ogoljufali. Minister Auersperg jim ni pritrdil, ampak na njihovo največjo jezo odgovoril: „minister vnanjih zadev se ne boče dal motiti ne po kričanju nekaterih ljudi po vojski (Magjarov), a tudi ne po zahtevanju nekaterih ljudi (115 turkoljubnih poslancev), naj bi Avstrija ostala na vsak način — mirna.“ Komaj je knez Auersperg ove moške besede spregovoril, že je nastal velik hrup in šunder, nemški poslanci so sikali, oho klicali, tako, da je predsednik moral sejo skoncirati.

To je dobro znamenje; Avstrija tedaj ne bo šla v boj zoper Rusijo, pa tudi mirna ne bo ostala na vsak način, ampak prilično z vojno udarila na Turško in zasedla potrebno nam Bosnijo in Hercegovino. Tako si tolmačijo sedaj ministrov odgovor avstrijski pravi domoljubi. Ali imajo prav ali ne, to bo bližnja prihodnost pokazala.

Cerkvene zadeve.

Za izboljšanje duhovniške plače zahteva finančni minister 1.137.446 fl., ki se imajo med dežele v državnem zboru zastopane razdeliti. Na Štajersko pride 105.000 fl. na Koroško 26.110 fl. na Kranjsko 23.408 fl. Ob enem je minister Stremajer predložil načrt nove postave, po kateri se ima duhovnikom plača izboljšati. Potem načrtu bo se župnikom v Gradcu vračunilo 1000 fl. kot letna plača, župnikom v mestih in večjih trgih (2000 prebivalcev) in kopališčih 700 fl. vsem drugim 500 fl. Kaplan v Gradcu dobi 400 fl., v mestih, večjih trgih in kopališčih 350 fl., drugod pa 300 fl. Do sedaj je kongrua ali najnižja letna plača pri župnikih na starih farah 315 fl., na novih 400 fl., pri kaplanih pa 157 fl. in 210 fl. Gledé teh števil bi marsikdo mislil, da se bo sedaj duhovnikom plača znatno izboljšala, tako, da bo n. pr. župnik na novi fari takoj dobil 100 fl. kaplan 85 fl. več. Mogoče, da bo tu pa tam tako, v obče bo celó drugače. Razlogov nam podaja postavin načrt sam. Ta namreč ukazuje izdelovanje novih fasijonov ali novo napoved vseh duhovniških dohodkov in nekaterih izdatkov. Kder in kolikor bo potem zmanjkalo do 500 fl., oziroma 300 fl., to se bo iz državne kase dolagalo, in nič več. To pa utegne večidel povsod jako mala svotica biti ali pa celó nobena. Kajti dohodkom se bo moral vsak krajcar vračunati: dohodki od zemljišč, od hiš, obresti župnijskih kapitalov, plačilo od ustanov ali štiſting, štolarni dohodki, navprečine ali pošallje, pisnice od krstnih listov itd., doneski

iz zalagalnih in podpirovalnih zavodov (duhovniških druſtev?), iz cerkvene blagajnice, od patrona, potem dohodki od deputatov, bernj ali zbirk in drugi dohodki (mešne štipendije?) itd.

To nam je res čudno izboljševanje duhovniške plače. Ako bi se pri uradnikih jednako postopalo in jim dijete vračunovale, bi pri marsikaterem državna kasa lahko prihranila — celo plačo.

Šolske sestre na Štajerskem.

III. Razširjanje in sedanji stan „šol. sester“. Poslopje, v katerem so pobožne učiteljice, privatno šolo imele, bilo je blizu cerkve oo. Frančiſkanov, tik tako imenovanega „Stainzerhof-a“. Hiša je bila njih lastnina. Kupile so poslopje za drago ceno 33.000 gold. leta 1843 v spomladi. Da jim je mogoče bilo to svoto skupaj spraviti (vsaj 23.000 fl.), se imajo zahvaliti velikej dobrotnici dobrodejnih zavodov, sedaj v Bogu počiva-jočej cesarici Avgusti Karolini, ki je lepi znesek 5000 fl. darovala. Nadvojvoda Maksimilijan, graški škof Zängerle in še veliko drugih dobrotnikov je zdatno pripomagalo s svojimi darovi. Ta hiša je bila prvi sedež „šol. sester“ v Gradcu, tako imenovana „matiška hiša“, (Mutterhaus). Za obilno število otrok, ki so kaj radi k ljubeznjivim „sestram“ v šolo zahajali, je bilo poslopje kmalu premajhno. S pomočjo dobrotnikov si nakupijo pobožne učiteljice sosedno hišo tako imenovani „Stainzerhof“. S tem so dobile dovolj prostora za učilnice, za sestre, ter za male otroke. V tem poslopiju še je le „šol. sestram“ mogoče bilo večje število otrok podučevati, katero je vedno bolj in bolj naraščalo. Leta 1844. 30. maja so odprle tudi oskrbnišnico za male otroke, ki še niso za šolo odrastli, da bi tako od najnežnejše mladosti otrokom varbinje bile. Zraven tega so še ustanovile konvikt ali penzionat, t. j. rejenišnico. Tiste deklice namreč, katerim je mogoče bilo plačati, so v samostanu stanovale, tam na hrani in odreji bile. Res blagor otrokom, katerim je to dano, da imajo v tistih letih, kedar se ravno čednosti v mlada srca saditi morajo, vedno na strani vidnega angelja varha, kateri njih s pobožnim in svetim življenjem, z ljubeznjivim svarjenjem na potu krščanskega življenja vodi. To je dano v popolni meri otrokom, ki živé v taki rejenišnici pri „šol. sestrah“. Gotovo največja dobrota takim otrokom je, da se popolnoma seznanijo z resnicami sv. vere (kolikor je to pri otrocih mogoče), ter da je v takih zavodih poduk in obnašanje tako, da je ob enem tudi odgoja v smislu sv. katol. Cerkve.

Gospodarske stvari.

Nekaj o pitanju, krmljenju svinj.

Čas pitanja svinj se deli v tri dobe. V prvi dobi se dela maščobna tkanina. Mast se pomnožuje na tistih mestih, na katerih se mast pod vsa-